

EESTI
KESKKONNAJUHTIMISE
ASSOTSIATSIOON

KESKKONNATEADLIK ETTEVÕTJASKOND

TEABELEHT 31

Eesti Keskkonnanajuhtimise Assotsiatsiooni teabeleht on mõeldud assotsiatsiooni liikmete ja laiemale üldsuse teavitamiseks EKJA tegevusest ja keskkonnanajuhtimisest.

SISUKORD

Lk 2

Evelin Urbel-Piirsalu

EMAS sai kahekümneaastaseks

Lk 3

Kadri Tomingas

Aasta Keskkonnasõbraliku Ettevõtte konkurs

Lk 4

Raimond Kadak

Pakendiaruandluse ja pakendiauditeerimine – kvaliteedi loomine

Lk 5

Ellen Kaasik

EKJA on Säästva Arengu Komisjoni liige

Lk 6

Urmas Raudsaar

Energiamajanduse korralduse seadusest tulenevad kohustused ja võimalused suurettevõtetele

Lk 7

Harri Moora

Tallinna Keskkonnaamet registreeriti EMAS organisatsioonina

Lk 8

**MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL
ISO 14001 statistika**

Foto autor: Kerli Kirsimaa

Head uut, rohelist ja tegusat aastat!

Kuigi loodus arvab pisut teisiti, näitab nii kalender kui ka temaatiliselt kujundatud kaubanduskeskused aasta lõppemist. Just nüüd, 12 kuud väldanud maratoni finišisirgel on põhjust vaadata vaheldumisi nii tagasi kui ka edasi, et hinnata aasta jooksul tehtut ja samas planeerida juba uue 2016. aasta tegevusi.

Kindlasti saab lugeda mööduvat aastat edukaks ja tõiseks. Oleme ise oma tegevusi arendanud ja laiendanud ning päris mitmes valdkonnas on ka muutunud riigipoolse regulatsiooni. EKJA poolsete tegevuste osas tuleb tõsta esile tegevused seadusandluse valdkonnas. Rakendus ju sellel aastal pikalt nõ. „varjusumas“ olnud pakendi-aruannete auditeerimise nõue, mis tekitas nii EKJA liikmete kui ka teiste ettevõtete seas rakendamise seotud küsimusi. Nii sellel aastal kui ja järgmisel on aktuaalselt üleval atmosfääriõhu kaitsega seotud seadus ja selle alamaktid ning nende mõju jällegi mitte ainult EKJA liikmetele, vaid ka teistele ettevõtetele. Aasta lõpupoole on ülesse kerkinud ka sellised teemad, nagu kliimamuutused ja sellega seonduvad tegevuskavad ning lepped, nullbürökraatia algatus, energiatõhusus, ISO 14001 muutumine jne. Oleme jätkuvalt pakkunud oma liikmetele võimalust aktuaalsetel teemadel saada värsket infot ja otsekontakti seadusandluse loojate või rakendajate ja asjatundjate käest meie traditsioonilistel seminaridel. Siinkohal on ka hea öelda, et see traditsioon ei kao kuhugi ja on olemas ka uuel aastal.

Alates selle aasta keskpaigast pakume ettevõtetele võimalust taotleda Rohelise Kontori sertifikaati. Võibolla väikene samm keskkonnanahoidlikkuse suunas, kuid kõigil on võimalik panustada ning kas mitte suured jõed ei saa alguse väikestest allikatest ja ojadest? Vastavasisulist informatsiooni saab meie uuenenud kodulehelt ning soovime kõikidel kaasa lüüa, sest see on kindlasti seda väärt.

Selleks, et saada paremat ülevaadet väljaspool Eestit toimuvast keskkonnanajuhtimisest alases tegevusest, võtsime oma liikmetega ette õppereisi Norrasse ja Taani. Loodame, et sealt saadud mõtted ja ideed on leidnud rakendust ka meie liikmete juures. Kuna käimas on keskkonnasõbralike ettevõtete konkurs, siis julgustame kõiki meie liikmeid oma parimaid tulemusi teistega jagama ja konkursil osalema!

Oma tegevuse paremaks muutmiseks oleme hetkel läbi rääkimas muudatusi vaba tahte lepingus meie vast tähtsaima partneri Keskkonnaministeeriumiga. Samas oleme ka uuendamas oma senist pikaajalist tegevuskava, kohendades seda vastavaks uute väljakutsete ning võimalustega. Ja seda kõike ikka selleks, et meie ühine kasu EKJA tegevusest oleks uuel aastal vähemalt selle aasta tasemel. Paremini oleks kui see muutuks veelgi paremaks ja siin on iga meie liikme panus ühisesse tegevusse enam kui kulda väärt.

EKJA juhatus

EKJA soovib oma liikmetele ja koostööpartneritele rahulikke pühadeaega ning toimekaid tegevusi uuel aastal!

Külastage EKJA kodulehte www.ekja.ee

Eesti Keskkonnanajuhtimise Assotsiatsioon

Lai 34, 10133 Tallinn

Tel: +372 627 6100

E-post: ekja@ekja.ee

www.ekja.ee

441 799
Trükitööde

MIX
Paber valmistatud
tallinnast Tallinnast
FSC® C092878

Trükitud looduslike õlide ja värvide baasil valmistatud värvidega 100% taastoodetud paberile Cyclus Offset, millele on omistatud Euroopa Ühenduse ökomärgis. ©Ecoprint 2009

EMAS SAI KAHEKÜMNEAASTASEKS

Evelin Urbel-Piirsalu, Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, vanemekspert

13. novembril tähistati Frankfurdis piduliku konverentsiga 20 aasta täitumist keskkonnajuhtimise ja auditeerimise skeemi EMAS loomisest. Üritusel jagati juhtivate EMAS organisatsioonide kogemusi ja arutleti EMAS-i potentsiaali üle ringmajanduse arendamisel Euroopas.

Konverentsi eesmärk oli tunnustada eelkõige neid, kes on EMAS-iga juba varakult liitunud näidanud head eeskuju teistele oma riigis. Osalenud keskkonnajuhid tõid esile oma saavutusi, selgitasid, millist kasu on võimalik EMAS-iga saavutada ja jagasid häid näiteid ja lähenemisi kõrgetasemelisest keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamisest. Konverentsil arutlesid EMAS praktikud ja rahvusvahelised eksperdid ka EMAS-i potentsiaali üle ringmajanduse arendamisel Euroopas. Konverents oli suunatud juba EMAS registreeringut omavatele kui sellest huvitavatele organisatsioonidele ning erinevatele ELi sidusrühmadele.

Konverentsi võõrustas Euroopa Keskpank oma uhiuues keskkonnanahoidlikus hoones Frankfurti kesklinnas. See hoone on ehitatud kooskõlas jätkusuutlikkuse põhimõtetega. Hoone ehitusel on võetud arvesse nii majanduslikke, keskkondlikke kui sotsiaalseid aspekte, pidades samas silmas ka tuleviku tegevus- ja hoolduskulusid ning energiatarbimist. Alates 2010. aastast on Euroopa Keskpank ka EMAS registreeritud, mis tunnustab nende pikaajalist pühendumist oma keskkonnategevuse tulemuslikkude pideval parendamisel. Konverentsil näidati ka videot Euroopa Keskpanga keskkonnajuhtimise meetmetest.

Konverentsi esimeses osas esinesid peakõnelejad Vitor Constancio, Euroopa Keskpanga asepresident, Barbara Hendricks, Saksa keskkonnaminister, Kestutis Sadauskas, Keskkonna peadirektoraadist ning Manfred Greis esimesest EMAS registreeringu saanud ettevõttest Viessmann. Päeva teine pool oli jaotatud kolmeks paralleelsessiooniks. Sessioonidel arutleti teemadel: 1) keskkonnajuhtimine ringmajanduses – võimalused, kasud ning väljakutsed erasektoris; 2) EMAS kui instrument, mis teeb linnad, omavalitsused ja kontorid rohelisemaks ning nutikamaks; 3) avaliku sektori oluline roll keskkonnajuhtimise edendamises.

Üritusel jagati ka eritunnustusi juba 20. aastat tagasi EMAS-i registreeringu saanud ning seda endiselt omavatele ettevõtetele:

- Viessmann Werke GmbH & Co (Saksamaa)
- Bombardier Transportation GmbH (Saksamaa)
- HiPP-Werk (Saksamaa)
- Sedus Stoll Aktiengesellschaft (Saksamaa)
- UPM-Kymmene Corporation (Soome)

Eritunnustuse said ka esimesed EMAS registreeritud või muus osas eesrindlikud organisatsioonid liikmesriikides:

- AKTOR S.A. (Kreeka)
- ST Microelectronics S.r.l (Itaalia)
- Villeroy & Boch Gustavsberg AB (Rootsi)
- Vraa Dampvaskeri A/S (Taani)
- Comitato Ambiente Intersocietario Filago (Itaalia)
- Lee Strand Co-operative Creamery Ltd (Iirimaa)
- Bosch Car Multimedia Portugal, Lda. (Portugal)
- ST Microelectronics (Malta)
- Dolina Nidy Sp. z o.o. (Poola)
- ECO CONSEIL MEDITERRANEE (Prantsusmaa)
- Hr Björkmans Entrémattor AB (Rootsi)
- Christoforos Keridis Sons OE (Kreeka)
- Papapanagiotou AVEEA – DROMEAS (Kreeka)
- KÖVET Egyesület a Fenntartható Gazdálkodásért (Ungari)

Eestist pälvisid Euroopa Komisjonilt EMAS eritunnustuse Keskkonnaministeerium, Keskkonnaamet ja EKJA asutajaliige Eesti Energia Iru Elektri jaam. Eestis on kokku seitse EMAS registreeritud organisatsiooni, lisaks konverentsil tunnustuse saanutele ka Põllumajandusamet, OÜ Werwool, Tallinna Keskkonnaamet ja EKJA liige Tallinna Vesi. Eestist osalesid konverentsil esindajad SEI Tallinnast, Keskkonnaametist, Keskkonnaministeeriumist ja Keskkonnaagentuurist.

Lisainfo konverentsi kohta

http://ec.europa.eu/environment/emas/20years_conference/

Autor: Euroopa Komisjon
Fotol vasakult Evelin Urbel-Piirsalu SEI Tallinnast, Ergo Pärn Keskkonnaministeeriumist ja Keskkonnaameti keskkonna- ja kvaliteedijuht Rainis Uiga ning EMAS päeva asutuse Eestis kontaktisik Mari-Liis Koel Keskkonnaagentuurist.

Kõik EMAS tunnustuse saanud ettevõtted ja organisatsioonid.
Autor: Euroopa Komisjon

MÕTTETERI EMAS TUNNUSTUSE SAANUD ETTEVÕTETELT:

- „Üks süsteem üle kogu maailma, see on EMAS“, UPM-Kymmene, Soome
 - „EMAS võimaldab tõestada, et see, mida me räägime, on tõsi,“ ST Microelectronics, Itaalia
 - „EMAS on andnud lisaväärtust meie klientidele“ Villeroy & Boch, Gustavsberg, Rootsi
 - „Me soovime, et EMAS oleks tuntum meie klientide seas“ Vraa Dampvaskeri, Taani
 - „EMAS aitab muuta meie töötajate mõtteviisi keskkonnanahoidlikumaks“. ST Microelectronics, Malta
 - „EMAS on eriline“ - HR Björkmans Entremattor, Rootsi
 - „Oleme esimene ministeerium Eestis, kellel on EMAS registreering. Loodame olla eeskujuks, et ka ülejäänud ministeeriumid järgiksid meid“.
- Keskkonnaministeerium, Estonia

AASTA KESKKONNASÕBRALIKU ETTEVÕTTE TIITLI KONKURSS

Kadri Tomingas, Keskkonnaministeeriumi keskkonnakorralduse osakond, peaspetsialist

Keskkonnaministeerium korraldab konkursi „Aasta Keskkonnasõbralik Ettevõtte“. Konkursi eesmärk on tunnustada neid, kes on oma tegude ja ettevõtmistega viimase 12 kuu jooksul kõige enam panustanud keskkonna heaks, leidnud uude lahenduse mõnele keskkonna jaoks koormavale probleemile, osanud siduda majanduse kasvatamise ja keskkonnanahoiu.

Ettevõtted saavad oma keskkonnasõbralikkuse vallas väga palju ise ära ning selle mõju keskkonnale on ulatuslik. Mida enam ettevõtted keskkonnale tähelepanu pööravad, seda puhkam on me keskkond, kus elame. Seetõttu tahamegi esile tõsta neid, kes on järginud keskkonnasõbralikkuse põhimõtteid ja muutnud meid ümbritseva paremaks.

Keskkonnasõbralike ettevõtete tunnustamisel selgitatakse võitjad välja kolmes alamkategorias:

- keskkonnajuhtimine
- keskkonnasõbralik toode/teenus
- keskkonnasõbralik tootmisprotsess

Hindamiskomisjon annab välja ka eriauhindu äri ning elurikkuse ja rahvusvahelise koostöö valdkonnas. Kõik võitjad saavad tunnustuse ning õiguse kasutada keskkonnamärgist oma informatsioonidel ja enda teenuste või toodete reklaamimisel. SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse toel saab üldvõitja rahalise preemia, mis on kuni **35 000 eurot** ning see tuleb suunata ettevõtte keskkonnasõbralikkuse suurendamiseks. Võitjate ja tunnustatute seast valib hindamiskomisjon välja ka need, kes saadetakse esindama Eestit 2016. aasta Euroopa keskkonnaalasel konkursil.

Konkursi võitjad kuulutatakse välja jaanuari lõpus toimival Keskkonnaministri pidulikul aasta vastuvõtul.

Konkursil osalemiseks tuleb täita elektrooniline ankeet veebikeskkonnas www.keskkonnaauhind.ee hiljemalt **8. jaanuariks, 2016.**

PAKENDIARUANDLUS JA PAKENDIAUDITEERIMINE – KVALITEEDI LOOMINE

Raimond Kadak, A-Tolliagentuur OÜ, juhatuse esimees

10 aasta jooksul on riigi eesmärk olnud viia tähelepanu sellele, mida ettevõtja saab ise teha pakendite taaskasutuse osas - pakendite kokku kogumine, sorteerimine, üleandmine toormekäitlejale jms. Suhtumise ja tegutsemise pakendivaldkonnas määrab paljuski ära nii sisemine missioonitunne keskkonnahoidlikkuse mõistes kui ka seadusekuulekus.

A-Tolliagentuur on pakendiaruandluses tegev olnud alates 2005. aastast. Muutuvas pakendivaldkonnas oleme arendanud ja juurutanud pakendiekspertide kompetentsid ning oleme tänaseks olnud juba üle 100 pakendiauditi juures.

Reeglina peaks pakendiettevõtetal olema kogu pakendivaldkonda reguleeriv sise-eeskiri, mis kirjeldab ettevõtte pakendiga seonduvaid protsesse ning mille tulemusena:

- on kirjeldatud pakendiarvestuse põhimõtted, pakendite teke, liigid, materjal ja käitlemine;
- vastutusosalad on reguleeritud (seda ka juhul kui teenust ostetakse sisse);
- töötajad on teadlikud oma kohustustest;
- pakendiprotsessid ja nende kontroll toimivad.

Tavapäraselt koostab pakendi sise-eeskirjad ettevõtte pakendivaldkonna eest vastutav isik. Pakendivaldkonna ebapiisava kompetentsi puhul kaasatakse eksperte väljastpoolt.

Teadlikul ettevõtjal on võimalik luua kvaliteeti oma pakendimajandusse muuhulgas ka läbi pakendiauditi. Täna on audiitoritel väljakujunenud kaks lähenemist, mille töökäigud on erinevad ning mis annavad täiesti erineva tulemuse:

1. **Pakendiantmete tekkimise ja aruandlusesse kaasamise kontrollimine.** Kaardistatakse reaalse pakendite seis ja saadakse kindlustunne, et aruandlusesse on kaasatud kogu pakend. Seejärel on võimalik otsustada kas saadud andmeid (ja mis tingimustel) saab laiendada tervikule.

* Selline reaalse pakendiantmete kaardistamine on vajalik kiire laoseisu muutumise olukorras. Pakendiarvestuse lõpptulemus on võimalikult tõepärane.

2. **Arvestusmetoodika kontrollimine.** Jätab võimaluse teha auditeerimist ka hiljem kui pakendit realselt laos enam ei ole. See ei anna küll piisavat kindlustunnet kuna pakendeid ei ole kordagi tekkemomendil laos kaardistatud, kuid siiski on seda töökäiku võimalik kasutada tingimustes, kus pakendiettevõttel on hetkel olulisem määrata ära töötajate vastutusala, sise-eeskirjade kehtivus, arvestulooalused jne.

* Arvestusmetoodika kasutamine annab kindluse ettevõtetele, kel aruandesse andmete kaasamine ja muud pakendirutiinid on väljakujunenud, pidevalt kontrollitud ja väga hästi toimivad.

Millega siis tuleks arvestada ja mis osas olla ettevaatlik pakendiaruandluse ja pakendisüsteemi loomisel või olemasoleva korrastamisel:

1. Kaubaarvetel olevad bruto- ja netokaalud ei ole üldjuhul pakendiaruandluses sisendina kasutatavad kuna seal ei ole ära toodud:

- a) kile ja paberi proportsioone;
- b) veo- ja rühmapakendi proportsioone müügipakendi suhtes;
- c) veo- või rühmapakendi info võib puududa täielikult.

Praktika on tõestanud, et üldjuhul ei ole võimalik tarnijatel pakendite kohta lisainfot saada. Seda eelkõige põhjusel, et tarnitavate kaubakoguste muutumine mõjutab otseselt ka veo- pakendi kogust. Ettevõtte, kelle kaubakogused ja kaubad on pidevalt sarnased, on aruandlust ja pakendiarvestust lihtsam korraldada.

2. Väited toimivate universaalsete pakendiarvestuse valemite kohta ilma pakendi füüsilise kaardistamiseta on eksitavad. Kaubapakenditest ainuke reaalse ülevaate saamise moodus on vaadelda ja kaardistada need kaubalaos kauba olemasolu hetkel (sh veo- ja rühmapakendid).

3. Lihtsustatud lahenduste kasutamine ei anna soovitud tulemust, muutes muuhulgas hilisema tööprotsessi kulukaks ning ei loo kindlust. Näide lihtsustatud lahendusest: Sisestage andmed indeksnumbrina raamatupidamis- või laoprogrammi ja asi on tulevikus teie jaoks lahendatud. Antud näide on üksikutest detailidest aruande koostamise viis, kus ei vaadelda tervikseoseid ega seoseid, mistõttu kujuneb lõpptulemus liiga ebatäpseks. Eelkõige ei ole võimalik nii luua seoseid veo ja rühmapakendiga. Veopakendi osakaal kogupakendi suhtes võib olla ka üle 50%. Andmete kontrollimine ja korrigeerimine (võrdlemine reaalse pakendiantmetega) peaks toimuma kauba saabumise hetkel.

4. Praktika on näidanud, et rühmapakendid ehk euroalused on erinevatel tarnijatel kaubaarvetel juhuslikult kirjeldatud. On tavapärase, et need loendatakse üle eraldi laos.

Olenemata sellest kas tulevikus muutuvad pakendiauditi kohustuse piirmäärad, audiitorikontrolli intervall või rakenduvad muud võimalikud muutused, on ettevõtetal tänasel päeval võimalik läbi pakendite auditeerimise luua kindlustunne, et nende pakendimajandus on hästi korraldatud.

TOLLIAGENTUUR
ARUKAS ARUANDLUS

EKJA ON SÄÄSTVA ARENGU KOMISJONI LIIGE

Ellen Kaasik, Tallinna Sadam, kvaliteedi- ja keskkonnajuht/
EKJA juhatuse aseesimees

Järgmisel aastal möödub 20 aastat Säästva arengu komisjoni moodustamisest. Seetõttu on 2015. aasta lõpus hea aeg anda EKJA liikmetele lühiülevaate SAK-i tegevustest ning ühtlasi paluda liikmetelt ideid SAK-i aastapäeva tähistamiseks.

SAK asutati Vabariigi Valitsuse poolt riigi pikaajalise säästva arengu üksikülesannete läbitöötamiseks 1996. aastal. Kuni 2009. aastani oli SAK-i esimeheks peaminister ning esimehe asetäitjateks majandus- ja kommunikatsiooniminister, keskkonnaminister ja sotsiaalminister. Selleks, et komisjon saaks olla piisavalt iseseisev ja tõstatada olulisi Eesti jätkusuutliku arengu küsimusi, sh avaldada arvamust valitsusele, struktureeriti SAK 2009. aastal ümber ning komisjoni liikmeteks said olulisemate valitsusväliste organisatsioonide esindajad. SAK-i juhatuse esimehe valivad komisjoni liikmed kaheks aastaks. Alates 17. juunist 2015 on komisjoni esimees Kaja Peterson Keskkonnanõuenduste Kojast.

Komisjonis esindatud organisatsioonide nimekiri lähtub põhimõttest, et kõik olulisemad riigi pikaajalise jätkusuutliku arengu seotud valdkonnad oleksid kaetud ning komisjoni liikmete arvu optimaalsena hoidmiseks on eelistatud võimalikult erinevaid valdkonnaorganisatsioone esindavad katusorganisatsioonid.

Lisaks EKJA-le, on Säästva arengu komisjoni liikmeteks järgmiste valitsusväliste organisatsioonide esindajad: Eesti Ametiühingute Keskliit, Eesti Jõujaamade ja Kaugkütte Ühing, Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, Eesti Keskkonnanõuenduste Koda, Eesti Linnade Liit, Eesti Looduskaitse Selts, Eesti Maaomavalitsuste Liit, Eesti Metsaselts, Eesti Muinsuskaitse Selts, Eesti Noorteühenduste Liit, Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Teaduste Akadeemia, Eesti Terviseenduse Ühing, Lastekaitse Liit, Mittetulundusühing Eesti Haridusfoorum, MTÜ Eesti Kultuuri Koda, Rektorite Nõukogu, Sihtasutus Eesti Koostöö Kogu.

SAK-i peamine ülesanne on Eesti säästva arengu riikliku strateegia rakendamise seire ning vastavate aruannete avaldamine, sh asjakohaste ettepanekute tegemine Vabariigi Valitsusele, et tagada riigi pikaajaline jätkusuutlik areng. Alates 2007. aastast tegutseb SAK-i sekretariaadina Riigikantselei strateegiabüroo, kes tagab komisjoni töö tehnilise teenindamise ja toetab komisjoni otsuste ettevalmistamist, aitab leida uuringute ja analüüside läbiviijaid, koostada lähteülesandeid, sõlmib lepinguid, rahastab uuringuid ja analüüsi, korraldab fookusteemade arutelusid jne. Riigi pikaajalise jätkusuutliku arengu temaatika on väga lai, seetõttu keskendub komisjon igal aastal ühele-kahele fookusteemale, mille kohta tehakse uuringuid ja analüüsi ning töötatakse välja konkreet-

sed ettepanekud. Fookusteemad valivad välja komisjoni liikmed. Raportite koostamisse kaasatakse arutelugruppe, kuhu kuuluvad erinevate valdkondade esindajad. Viimaste aastate olulisemateks SAK-i fookusteemade raportid on: Eesti meeste hoiakute ja käitumise uuring; tervis, haridus, tööhõive, ränne ja pereloom; Eraomandis oleva kinnismälestise hoidmine; Rohetöökohtade potentsiaal Eestis. Ootame ka EKJA liikmetelt ettepanekuid huvipakkuvate fookusraportite teemade kohta.

Komisjon peab oluliseks, et poliitiliste ja majandusotsuste tegemisel seataks eesmärgiks inimeste heaolu ja riigi konkurentsivõime suurendamine viisil, millel on vähene mõju kogu elukeskkonnale ja et otsustamisse kaasatakse nii spetsialiste kui neid, keda otsus mõjutab. Säästva arengu komisjon lähtub oma töös ÜRO säästva arengu eesmärkidest ja riiklikust strateegiast „Säästev Eesti 21“. Komisjoniliikmetele tehti ettepanek anda edaspidi ülevaateid oma valdkonna olulisematest üritustest, mida korraldatakse või kus osaletakse. Seetõttu kutsume kaasa kõiki EKJA liikmeid jagama meiega infot, materjale, ettepanekuid jätkusuutliku arengu teemalistest üritustest, mis võiks laiemalt huvi pakkuda.

Autor: Tauno Tõhk. Säästva arengu komisjoni liikmed (I reas paremalt kolmas on komisjoni esimees Kaja Peterson ning tema kõrval EKJA esindaja Ellen Kaasik)

Säästva arengu komisjoni visioon

„Eesti on avatud ja kaasav, väikese ökoloogilise jalajäljega, sotsiaalselt õiglane ja kultuuriliselt sidus, jõukohast ning inimväärset tööd, toimetulekut ja heaolu pakkuv ning kõrge säästva arengu teadlikkusega demokraatlik riik.“

Säästva arengu komisjoni missioon

„Säästva arengu komisjon pakub säästva arengu teemade aruteluplatvormi komisjoni liikmetele ja ühiskonnale ning annab poliitikasoovitusi otsustajatele.“

ENERGIAMAJANDUSE KORRALDUSE SEADUSEST TULENEVAD KOHUSTUSED JA VÕIMALUSED SUURETTEVÕTETELE

Urmas Raudsaar, Majanduse- ja kommunikatsiooniministeerium, energeetikaosakond

Kõige varemalt 2016. aasta teises kvartalis peaks jõustuma energiamaajanduse korralduse seadus (ENMAKS) ja selle rakendusaktid. Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi juhtimisel valmiva seaduse nõuded mõjutavad Eestis tegutsevaid suurettevõtteid. Seadusest tulenev uus kohustus suurettevõtetele on ettevõttesisesel regulaarse, iga 4 aasta järel, energiaauditi läbiviimine. Suurettevõttes¹ energiaauditite läbiviimise kohustus põhineb Euroopa Liidu energiatõhususe direktiivi 2012/27/EL artiklil 8.

Senini on energiaauditid end Eestis tõestanud hoonete puhul. Viimaste aastate korterelamute aktiivne rekonstrueerimine sai kiire hoo sisse pärast hoonete energiaauditite tava juurutamist ja energiaaudiitorite kutseomistamise süsteemi käivitamist riigi ja ettevõtjate koostöös. Energiaaudiitorite kutseandja Eesti Kütte- ja Ventilatsiooninseneride Ühenduse (EKVÜ) andmetel on Eestis hoonete energiaaudiitorite kutse saanud 61 inimest, vaid 11 energiaaudiitoril on kutsetase, mis on piisav, et juhtida energiaaudiitorite meeskonda, kes saab auditeerida keerukaid tööstuslikke protsesse või hooned (ettevõttes). Samas on riigil plaanis järgmise paari aasta jooksul toetada vähemalt 40 täiendava spetsialisti koolitamist ning on selge, et tänane väike energiaaudiitorite arv tuleneb asjaolust, et seni olid energiaauditid vabatahtlikud. EKVÜ juhtivate energiaaudiitorite sõnul on keskmise (nõuetekohase) energiaauditi maksumus marginaalne võrreldes ettevõttes tehtavate kulutustega energiale aastas, jäädes keskmiselt 1 % kuni 1 kuu energiakulu kanti. Kuid annab reeglina ülevaate, kuidas märkimisväärselt vähendada kulutusi energiale, eriti ettevõttes, kus pole varasemalt energiasäästule tähelepanu pööratud.

Kuidas ettevõtte energiaauditi kohustust esimeseks tähtjaks täita saab?

Arvestades ettevõtete suhteliselt suurt arvu, tänast energia-teenuste turu suutlikkust (väike energiaaudiitorite arv) ning kohustuse tähtsust kriitilist iseloomu, pakub MKM välja kohustuse juurutamisel rakendada esimeseks tähtjaks (2016. a lõpp) võimalikult lihtsaid nõudeid läbiviidavatele energiaaudititele, milleks on ENMAKS-i raames koostatud lihtsustatud energiaauditi plaan. Energiaaudit üldiselt koosneb energiakasutuse vaatluse ja analüüsi osadest. Vaatluse osas annab energiaaudit ülevaate ettevõtte energiakasutusest, selles käsitletakse energiaallikate kasutamist ettevõttes üksikute allikate (elekter, gaas, küte, kütused jne) ja peamiste kasutamistotstarvete, nt tootmisprotsessi, valgustus, hoonete sisekliima tagamine jne, lõikes. Analüüsi osas kirjeldatakse võimalusi energiakasutuse optimeerimiseks, selles hinnatakse energiakasutuse optimeer-

rimise võimaluste tehnilist ja majanduslikku põhjendatust. Ettevõtte on esimeseks tähtjaks lihtsustatud energiaauditi plaani täitnud, kui on täitnud järgmised tingimused:

1. Suurettevõtja täidab iseseisvalt (või audiitori abiga) energia- tarbimise andmete aruandevormi (2 tabelit, mis on leitavad www.mkm.ee/et/energiasaast).
2. Suurettevõtja võttis osa MKM-i ja KeM-i poolt korraldatavast energia- ja ressursitõhususe koolitusest (novembris, detsembris toimus 3 koolitust).

Lihtsustatud energiaauditivorm on ühekordne ja vabatahtlik leevendus aitamaks ettevõtjatel energiatõhususe direktiivi nõuetest tuleneva energiaauditi kohustustega toime tulemiseks esimeseks tähtjaks. Kuna novembris ja detsembris korraldatud koolitustel osales u 50% Eesti suurfirmadest, on riigil kavas korraldata ilmselt 2016. a esimeses pooles veel sarnaseid üritusi, kuid selleks peaksid ka ettevõtted huvi üles näitama. Lihtsustatud energiaauditi täiendav eesmärk on sillutada teed regulaarsete ja lihtsustamata energiaauditite tegemisele tulevikus, eeldades reaalselt kasu ettevõtjatele. Samas leiame, et lihtsustatud plaan on oluliselt suurem vastutulek Eestis tegutsevatele suurettevõtetele, võrreldes energiaauditi kohustuse rakendamisega näiteks Rootsis. Seal nõutakse täielikku auditit 5. detsembriks 2017 või näiteks Prantsusmaal, kus täielikku auditit nõutakse juba 5. detsembriks 2015 ning nõude mitte täitmisel ähvardab suurettevõtjat trahv, mis on 2 % ettevõtte aastakäibest.

Suurettevõtjad, kellel on esimeseks tähtjaks läbi viidud nõuetekohane energiaaudit või juurutatud nõuetekohane energijuhtimissüsteem (ISO 50 001) või keskkonnajuhtimissüsteem (ISO 14 001), milles on järgitud peaaegu ENMAKS eelnõud (§40 lg 2, 4 ja § 41 lg 1, 3), ei pea lihtsustatud energiaauditi plaani esitama.

Milline on ettevõtte energiaauditi kohustuse tulevik?

Täielik energiaauditi kohustus suurettevõtetele on alates 5. detsembrist 2019 ning pärast seda kuupäeva iga 4 aasta järel. Selle kohustuse täitmiseks on mitu võimalust:

1. Ettevõttes viiakse läbi kutselise energiaaudiitori (vähemalt tase 6 või kõrgem, võttes arvesse kutsestandardist tulenevaid kompetentsusnõudeid) poolt tehtav energiaaudit, mis peab järgima ENMAKS § 40 lg 4 (§2) miinimumnõudeid.
2. Ettevõttes peab olema rakendatud ISO 50 001 või ISO 14 001, mis järgib ENMAKS § 40 lg 4 (§2) nõudeid (tõendatakse juhtimissüsteemi aruandega).

Kes teeb järelevalvet?

Riiklikku järelevalvet suurettevõtete energiaauditite läbiviimise kohustuse täitmise üle hakkab teostama Tehnilise Järelevalve Amet (TJA). Tõendus energiaauditi läbiviimise kohta kui ka vajadusel suurettevõtete hulka mittekuulumise kohta esitatakse TJA-le, kui viimane edastab vastava päringu (kõige varem 2016. a lõpp). See tähendab, et omaalgatuslikult ei pea suurettevõtja (ENMAKS-i alusel) dokumente edastama.

Keskkonnaministeeriumi kavandatav energia- ja ressursitõhususe meede toetab ENMAK seaduse paremat jõustumist

Suurettevõtetele lasuv uus kohustus haakub käimasoleva EL struktuurivahendite perioodil Keskkonnaministeeriumi eestvedamisel kavandatud ettevõtete energia- ja ressursitõhususe meetmega. Selle meetmega soovitakse panna alus tööstuse ressursitõhususe kasvule tulevikus. Esimesteks tegevusteks selle meetme raames on ettevõtete ressursitõhususe audiito-

rite (sh. energiaaudiitorite) võrgustiku arendamine ning ettevõtete teadlikkuse kasvatamine ressursitõhususe (sh. energiatõhususe) parandamise võimalustest. Kavandatakse ka ressursiauditite toetamist ettevõtetes ning abi osutamist ressursiauditites (sh. energiaauditites) antud soovitude täitmiseks ehk investeeringute tegemiseks – tegevus kuhu on planeeritud valdav osa toetusmeetme vahenditest.

Kust saab lisainfot?

Kõik küsimused ENMAKS-i ja suurettevõtjate energiaauditi kohustuse kohta: enmaks@mkm.ee ja info <https://www.mkm.ee/et/energiasaast>

Info KeM-i kavandatava energia- ja ressursitõhususe meetme kohta: <http://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakorraldus/ressursitohusus>

TALLINNA KESKKONNAAMET REGISTREERITI EMAS ORGANISATSIIONINA

Harri Moora, Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, keskkonnakorralduse programmi juht

Tallinna Keskkonnaamet registreeriti 7. oktoobril 2015 Euroopa Liidu keskkonnajuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (EMAS) organisatsioonina. Tallinn on Eesti esimene omavalitsusüksus, kes on EMAS määruse kohase keskkonnajuhtimissüsteemi rakendatud. Keskkonnaminister Marko Pomerantsilt EMAS tunnustuse vastu võtnud abilinnapea Arvo Sarapuu sõnul on EMAS-i juurutamine olnud innustav kogu linnavalitsusele. "Teel Euroopa rohelise pealinna poole on oluline kõigi meie asutuste keskkonnateadlik juhtimine ja Tallinna Keskkonnaamet on meie niinimetatud esimene pääsuke EMAS-i juurutamisel," ütles Sarapuu. Tallinna Keskkonnaameti eesmärk oli keskkonnajuhtimissüsteemi juurutamisega muuta väiksemaks oma tegevustest tulenevad negatiivsed keskkonnamõjud. Tallinna linna keskkonnaküsimuste lahendamisel on oluline teha otsuseid läbimõeldult ja säästva arengu põhimõtteid silmas pidades. Lisaks loodi Keskkonnaameti kontorihoones võimalused jäätmete liigiti kogumiseks ning vähendati hoone energiatarbimist. EMAS-i rakendamist Tallinna Keskkonnaametis nõustas Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus (SEI Tallinn) projekti raames mida toetas Keskkonnainvesteeringut Keskus.

Tallinn on keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamisega tegelenud juba pikemat aega. Seni on Tallinna linnavalitsuse allasutustest saanud rahvusvahelise keskkonnajuhtimissüsteemi standardi ISO 14001 sertifikaadi Tallinna Kommunalaamet ja Rohelise Kontori tunnustuse Lasnamäe Linnavalitsus. Tallinn kavandab jätkata keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamist oma struktuurüksustes. Selleks viiakse koos SEI Tallinnaga läbi analüüs, mis selgitab välja, millistes allüksustes oleks kohane rakendada EMAS-i kohast keskkonnajuhtimissüsteemi ja kus oleks mõistlik rakendada Rohelise Kontori süsteemi. Keskkonnajuhtimise rakendamise kogemusi ja edasisi samme tutvustatakse 2016. aasta veebruaris toimival suuremal keskkonnajuhtimise seminaril.

Viimastel aastatel on nii EMAS-i kui ka Rohelise Kontori süsteemi rakendamine hoogustunud just Eesti avaliku sektori organisatsioonides. Kuna avalikul sektori eesmärk on tagada jätkusuutlik ja rahulolu pakkuv elukeskkond, siis sobib keskkonnajuhtimine ja -korraldus hästi riikliku poliitika elluviimise ehk avaliku haldusega tegelevate riigi- ja omavalituste juhtimisse. Kogemused näitavad, et keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamine avaliku sektori organisatsioonides aitab kaasata erinevaid sihtrühmi ja tutvustada olulisi keskkonnateemasid ning lisaks suurendada avaliku sektori toimimise tõhusust.

*Autor: Tallinna Keskkonnaamet
Jäätmete liigiti kogumine Tallinna Keskkonnaametis*

*Autor: Tallinna Keskkonnaamet
Keskkonnaminister Marko Pomerants andis Tallinna Keskkonnaametile üle EMAS sertifikaadi.*

¹ Suurettevõteteks liigituvad ENMAKS alusel ettevõtted, mis ei ole väikese ega keskmise suurusega ettevõtted, olenemata tegevusalast või energiatarbimise suurusest. Uued nõuded puudutavad ettevõtteid, kus töötajate arv on ≥ 250 või ettevõtte aastane bilansimaht on → 43 MEUR ja/või aastakäive → 50 MEUR (emaettevõtte või konsolideeritud). Eestis on ca 260 suurettevõtet, kellele antud kohustus laieneb, kuid see arv aastate lõikes muutub.

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

19. oktoobril toimus koolitus „ISO 14001 standardi uue versiooni muudatused.“ Lektoriks oli Alar Sistok Bureau Veritas Eesti OÜ-st.

16. detsembril kohtusid EKJA juhatuse esindajad – Jana Kelus, Mirjam Vili ja Tõnis Meriste, Keskkonnaministeeriumi asekancleri Ado Lõhmusega. Kohtumisel arutati ministeeriumi ja EKJA koostöövõimalusi, sh vaadati üle uuendatud Vaba tahte leping, mis allkirjastatakse uuel aastal.

17. detsembril toimus keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamise nõustamisteenuse kvaliteedi parandamise ehk Hea tava ümarlaud. Ümarlaual osalesid lisaks Keskkonnaministeeriumile nii ettevõtted, kes on keskkonnajuhtimissüsteemi juurutanud, nõustajad kui ka sertifitseerijad. 2016. aasta kevadel toimub koos Hea tava avalikusta-

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

misega ka keskkonnajuhtimise teemaline seminar. Täpsem info EKJA kodulehel.

2016. aasta veebruarikuus korraldab Tallinna Keskkonnaamet koostöös SEI Tallinnaga, KIK-i poolt rahastatud EMAS rakendamise projekti raames keskkonnajuhtimise seminari. Seal tutvustatakse keskkonnajuhtimissüsteemi rakendamise kogemusi ja edasisi plaane. Seminari kuupäev selgub hiljemalt jaanuari alguseks – vaadake infot www.ekja.ee.

Säästva Eesti Instituudil valmis Keskkonnaministeeriumi tellimisel uuring „Toidujäätmete teke Eesti kaubandus- ja toiduainetööstusettevõtetes“. Aruandega on võimalik tutvuda Keskkonnaministeeriumi lehel: www.envir.ee. Antud uuringus osalesid ka EKJA liikmed.

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

Foto autor: Kerli Kirsimaa

Ettepanekuid uute seminaride jms teemade osas ootame: ekja@ekja.ee või 627 6115

EESTI KESKKONNAJUHTIMISE ASSOTSIATSIOONI LIIKMED

Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsiooni liikmeskond koosneb tegevliikmetest ja toetajaliikmetest. Tegevliige on ettevõtlusega tegelev juriidiline isik, riigiasutus või omavalitsus, kes tunnustab ja järgib assotsiatsiooni põhikirja ning maksab liikmemaksu. Tegevliikmel on üldkoosolekul hääleõigus.

Toetajaliige on juriidiline või füüsiline isik, kes on huvitatud assotsiatsioonis aktiivselt või passiivselt tegutsemisest ja osalemisest ühisüritustel. Toetajaliikmel ei ole üldkoosolekul hääleõigust, kuid ta maksab liikmemaksu. Liikmeks astumise infot leiab EKJA kodulehelt.

Tegevliikmed

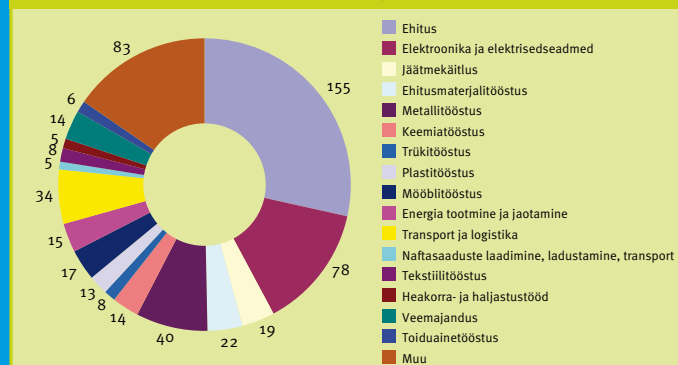
AS Kunda Nordic Tsement*, AS Eesti Energia*, AS Tallinna Sadam*, Rakvere Farmid AS*, AS Eesti Raudtee*, AS Tallinna Vesi*, ELLE OÜ*, AS Eesti Keskkonnateenused*, Ragn-Sells AS, Bureau Veritas Eesti OÜ, Riigimetsa Majandamise Keskus, Saint-Gobain Ehitustooted AS, AS Irbistero, OÜ J. R. Technoconsult, ÄF-Consulting AS, Det Norske Veritas Eesti OÜ, Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS, Lloyd's Register EMEA Eesti filiaal, AS Eesti AGA, AS Amhold, Rödl & Partner OÜ, Kvalita OÜ, Advokaadibüroo GLIMSTEDT OÜ

Toetajaliikmed

ABB AS*, SEI Tallinn SA*, Olavi Tammemäe*, OÜ Hendrikson & Ko, AS Lemminkäinen, Eike Riis, Ants Tammeppu, Anni Turro, Peeter Saks, AS ORTO, AS MISTRA-AUTEX, Lembit Laht, AS ESTKO, AS Metroser, AS Tallinna Lennujaam, AS Estonian Cell, AS Kuusakoski, Stoneridge Electronics AS, Enics Eesti OÜ, Age Poom, Note Pärnu OÜ, BrainTeam OÜ, Laire Suurvälgi, Karin Kilk, Luule Sinnisov, Kristi Õige, Raimond Kadak, Moonika Grau, Päivi Ojala, AS HANZA Mechanics Tartu

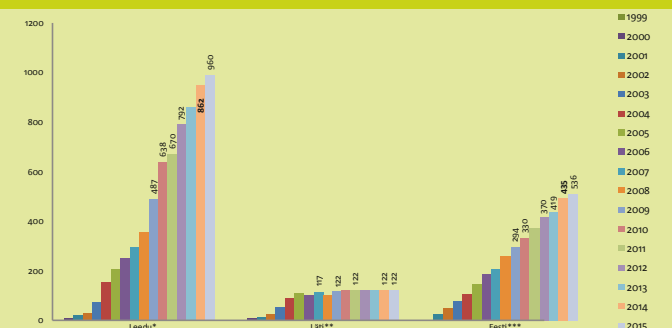
*Asutajaliikmed (EKJA loodi 2003. aastal)

ISO 14001 sertifikaadid tegevusalade kaupa Eestis

Eesti Kvaliteediühingu andmetel (2015)

ISO 14001 juurutanud ettevõtete arv Balti riikides (1999 – 2015. aasta algus)

* Leedu Standardinõukogu: www.lsd.lt

** Läti Kvaliteediühing: www.kvalb.lv

*** Eesti Kvaliteediühing: www.eaq.ee

(Läti sertifitseerijad pole enam aastaid ühingu eraldi ISO 14001 kohast infot saanud, kuid ühingu esindaja sõnul võib eeldada, et hetkel on neid ettevõtteid tegelikkuses kõvasti üle 122)

ECO-NET.EE

Jätksuutliku ettevõtja teabeallikas

